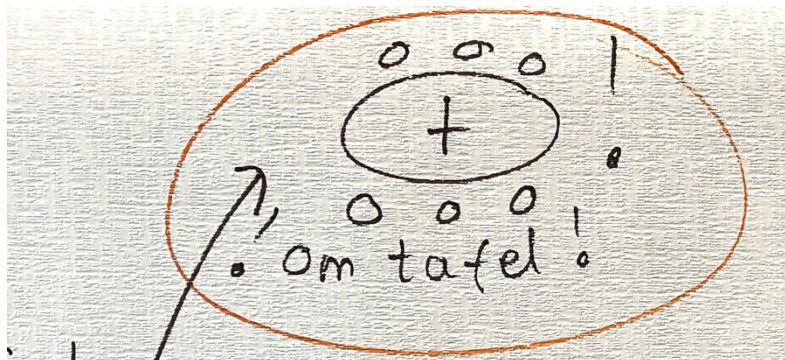

4 april 2023

Retrospectieve sessie door OZJ – Team Aanpak Wachttijden Gemeente Hengelo en Curess – ‘Complexe Scheiding’

Vragen om te leren:

- Eerder effectief
- Samenwerking
- Voldoende kinderen in beeld

De start

Stel je voor en ‘Hoe zit je erbij?’ – ‘Wat wil je onderzoeken?’

Ambulant hulpverlener Curess, betrokken geweest vanuit traject Gezamenlijk Ouderschap.

- Ontspannen en benieuwd naar: Hebben we signalen gemist waardoor we effectiever hadden kunnen zijn? Of hadden we eerder kunnen concluderen dat wat wij verwachtten voor de ouders niet haalbaar was?
- Collega heeft vooral met de kinderen gewerkt. Verder zijn ook 2 andere collega’s (begeleide omgang) betrokken geweest en nog meerdere collega’s.

Teamcoördinator Curess. Samen met GW Curess betrokken geweest bij dit gezin (GW heeft tijdlijn meegelezen). Is ook mee geweest naar JBT.

- Ontspannen en beetje onrustig omdat ook een crisissituatie speelt die nu opgepakt moet worden.
- Nieuwsgierig: kunnen we door dit te analyseren en wat we ervan leren breder toepassen? Input voor andere gezinnen om sneller te signaleren, betere keuzes te maken.

Regisseur Jeugd en Gezin bij gemeente Hengelo. Casus was eerst onder regie Almelo, toen overgedragen naar Hengelo omdat kinderen bij vader gingen wonen. Heeft casus overgenomen van een collega Hengelo en is niet vanaf begin betrokken geweest. Zij ervaart dit als lastig, omdat je in een rijdende trein stapt en omdat er veel mensen betrokken geweest zijn bij deze casus.

- Voelt zich wel okay en hoopt eruit te halen: Hadden we eerder kunnen stoppen of hadden we dingen anders moeten doen? Hebben we misschien teveel overgenomen van ouders, hadden we hen niet meer in regie moeten zetten?

Om wie gaat het?

Het gaat om twee kinderen, twee meisjes.

Het oudste meisje is 11 jaar. Ze is volgend, past zich aan, zacht, vloeiend, bewust van omgeving, inlevend. Houdt van turnen, speelt graag met vriendinnen, houdt van binnen- en buitenspelen.

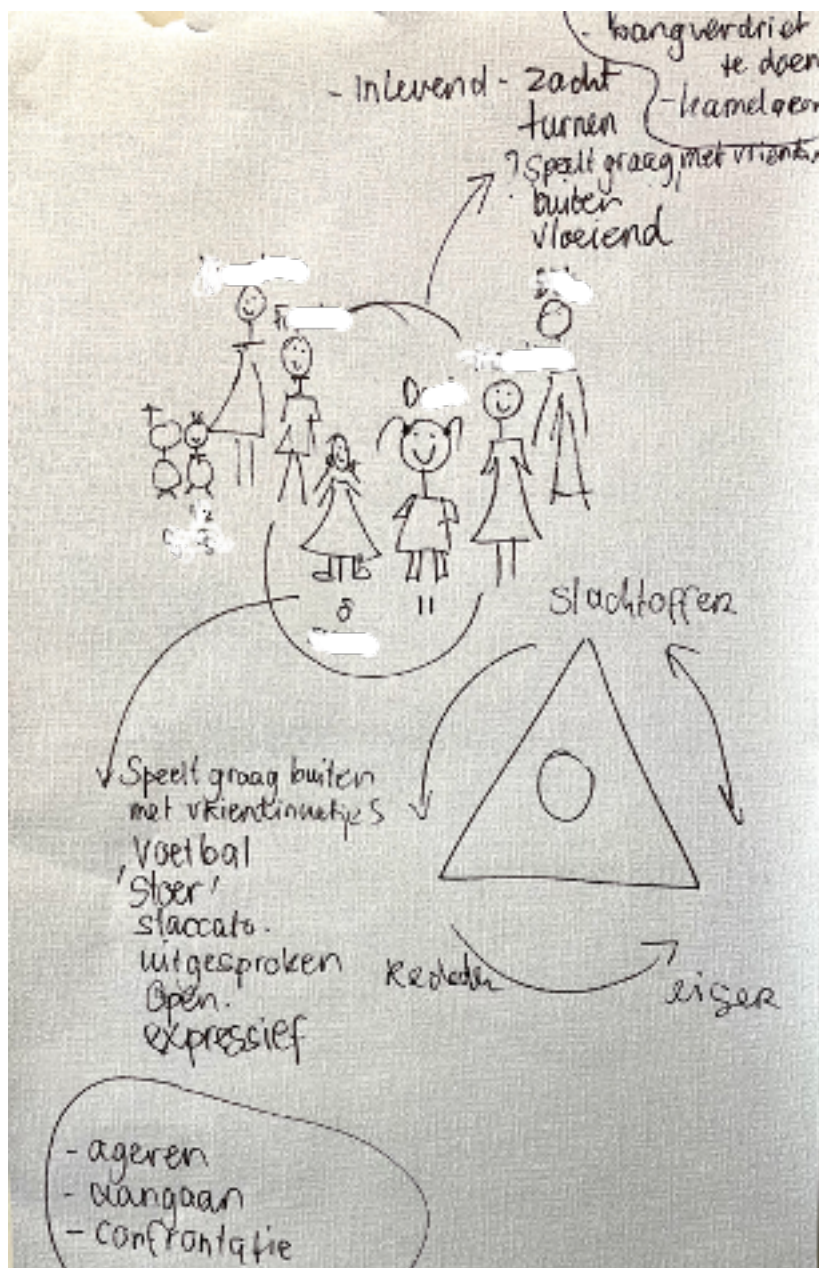
In haar gedrag laat ze zien dat ze zich goed kan aanpassen, kameleon.

Het jongste meisje is 8 jaar. Zij speelt graag buiten met andere kinderen. Ze is stoer, wat staccato – ‘van A naar B’, uitgesproken, open, expressief.

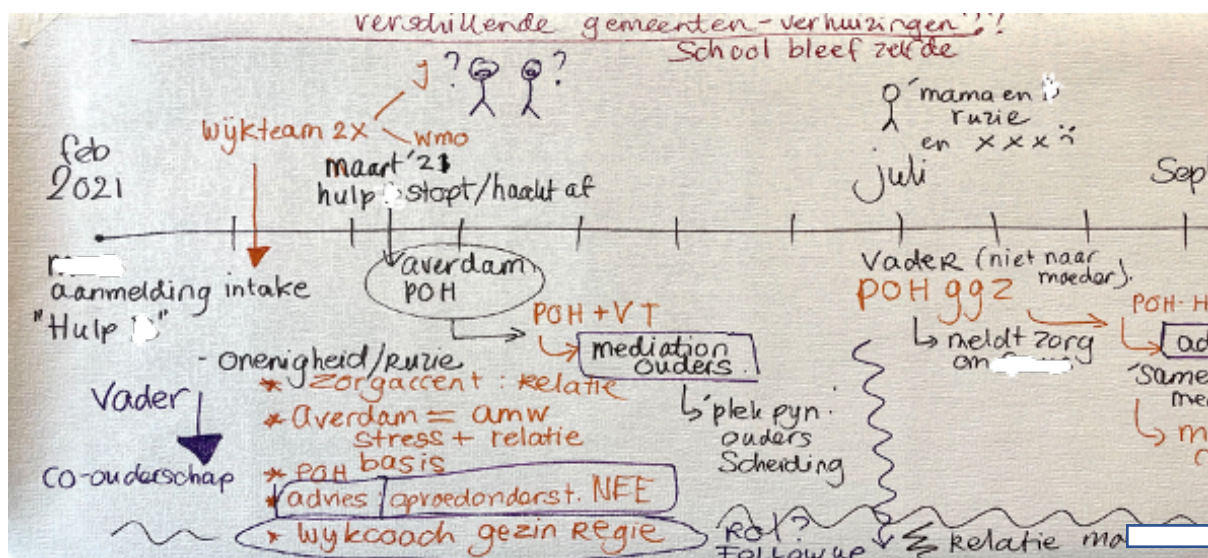
In haar gedrag laat ze zien: afzetten, ageren, confronteren.

Hun moeder woont samen met haar vriend.

Hun vader woont samen met zijn vriendin: samen hebben ze twee zoontjes, jongetje van 6 maanden en een bij de geboorte overleden zoontje.

Wat halen we uit de sessie?

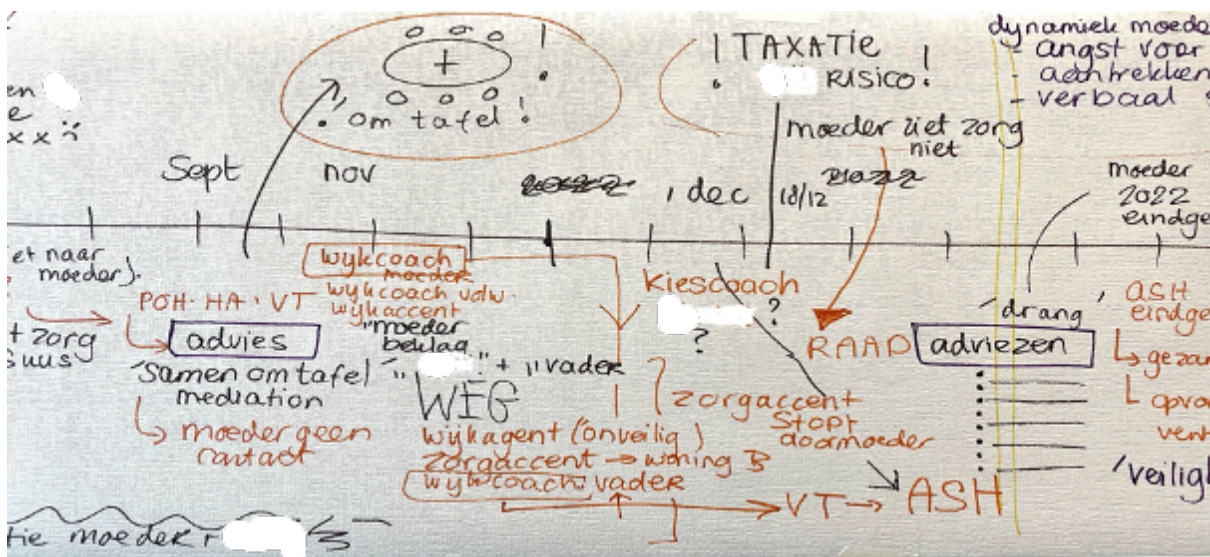

Wat valt op?

Casus

- Er zijn verschillende gemeenten betrokken omdat kinderen bij beide ouders gewoond hebben en moeder regelmatig is verhuisd. Hierdoor is lastig om 'lijn' in het verhaal te krijgen. Hoe waren de overdrachten?
- Er zijn veel 'hulpverleningsmomenten' en wordt veel hulpverleningsaanbod gedaan.
- Wanneer er zorgen zijn, worden via verschillende kanalen adviezen uitgebracht. Deze zijn in de tijd niet opgevolgd of slechts tijdelijk wanneer er 'druk' vanuit ging.
- In het begin veel hulpverlening voor ouders vanwege stress, ruzie, signalen etc'. De kinderen zijn dan nog niet/bepert in beeld bij de hulpverlening en het lijkt alsof zij niet gezien, gevolgd of begeleid zijn (op basis van bestaande documentatie).
- Wanneer het gezin in beeld komt zijn er snel serieuze signalen, als frequent en hoogoplopende ruzies tussen moeder en vriend, signalen van grensoverschrijdend gedrag van vriend moeder naar de kinderen en naar moeder en taxaties over hoog risico voor kinderen. Toch is er geen overzicht en ontbreekt het aan een volledig beeld. Er is geen afstemming met de betrokken hulpverleners en de gezinsleden m.b.t. een analyse en koers.
- 'What's hot' popt op! Dynamiek en patroon van systeem: Dan weer goed...Dan weer ruzie. De hulpverlening reageert hierop.
- Zich herhalende dynamiek rond de ouders dat zich over de hele tijdlijn manifesteert:
 - Moeder doet beklag over haar vriend en vader - hulpverleners gaan volop in de actie in reactie op beklag moeder- Moeder trekt zich terug – Moeder bagatelliseert haar eerdere beklag – hulpverleners verkleinen hun aanwezigheid.
 - Moeder heeft zorg /beklagn om vader - vader heeft zorg/beklagn om moeder....- hulpverleners zetten ze bij elkaar- ouders laten dan zien 'hoe goed zij het doen' en 'dat er niets aan de hand is' - hulpverleners willen daarop verdiepen (gaat het echt wel goed?)- ouders trekken zich terug.

- Moeder: Escaleert incidenten – aan de bel trekken, vervolgens bagatelliseren wanneer de hulpverlening gaat begeleiden om de incidenten terug te dringen, moeder ervaart het als bemoeien, trekt zich terug.
- Het is lastig om een consequente koers van hulpverlening te ontdekken – er komt steeds meer en andere hulpverlening bij (dit werkt niet, laten we dat eens proberen’):
 - Waarom zijn bepaalde keuzes gemaakt en wat zijn de uitkomsten? Bv waarom een kiescoach voor het jongste meisje, waarom zij wel en de oudste niet? Welke overwegingen en wat het gebracht heeft? We weten veel niet. We zien wel dat de aandacht vooral is gericht op de jongste, die het meest agerend gedrag vertoont.

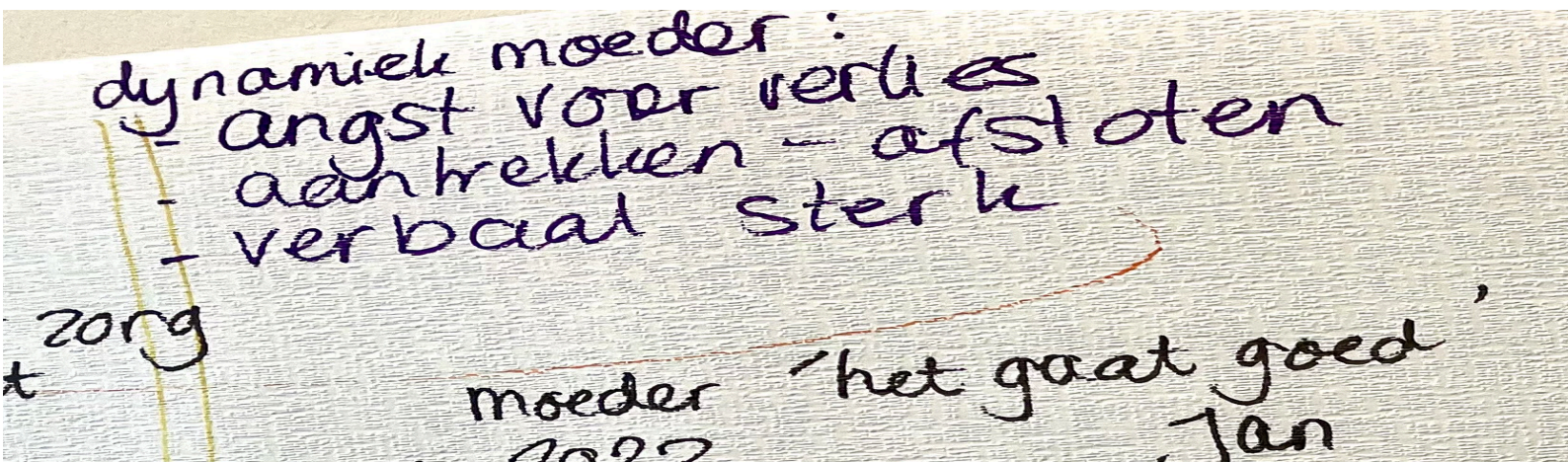
- Er zijn veel adviezen gegeven vanuit verschillende organisaties (huisarts, POHGGZ, VT, RvD) gevormd gedurende de tijdlijn. De adviezen worden in subgroepjes gevormd en ouders zijn niet betrokken bij de vorming van de adviezen. Van de meeste adviezen is onduidelijk waarom ze gegeven zijn en wat ermee gebeurd is. Bijvoorbeeld ASH wordt ingezet terwijl niemand thuis is geweest om het gezin te ontmoeten. Er wordt een advies voor mediation gegeven maar we weten niet wat ermee gebeurd is. Op het moment dat de adviezen van professionals steviger werden (drang) trekt het gezin zich terug: 'Het gaat weer goed', volgens het gezin. Hoe meer drang, hoe minder het vertrouwen van moeder in de hulpverlening.
- Er is weinig feitelijke rapportage/overdracht. We weten veel niet. Daardoor is niet mogelijk om een volledig beeld te krijgen.
- Hulpverleners werken hard en reageren op wat er oppopt: er gebeurt iets in het gezin, hulpverleners gaan handelen reactief op de gebeurtenis of op de overname van de hulpverlening ('Dit gaan we anders doen!')
- Er is geen actieve monitoring, follow up of regie op basis van dossiers. Er is daardoor minder zicht op effecten. En je hebt als professional niet door in welke continue zich herhalende dynamiek je zit. En dan word je erin gezogen en onderdeel van de dynamiek. Dat is heel voorstelbaar, want dit doet een groot beroep op je als hulpverlener.

- Bij signalen over mogelijk grensoverschrijdende situaties escaleren hulpverleners, en komen zij in adviseren en wordt er als het ware 'uit het contact gegaan met ouders' Hierdoor is het voor ouders moeilijker om zelf zorg te gaan dragen voor hun ouderschap.

Wat is helpend?

- In plaats van 'leren communiceren', 'elkaar weer gaan vertrouwen' of 'fiksen', neem je 'Rust en Welzijn voor iedereen' als uitgangspunt. De andere uitgangspunten zijn namelijk niet reëel, zeker als het gaat om Complexe Scheiding: ga niet repareren wat kapot is, maar zie de realiteit onder ogen en communiceer naar de gezinsleden dat je insteekt op 'stoppen energie te steken in het gelijk en de ruzie', zodat er rust komt.
- Je creëert welzijn en rust voor ieder, als je contact met de gescheiden partners minimaliseert: geen olie meer op het vuur, geen triggermomenten. Maw: twee gezinnen, twee plannen. Energie steken in de vorming van het eigen gezin.
- Kinderen die opgroeien bij ouders in parallelle gezinnen, doen het over het algemeen relatief goed. Kinderen die opgroeien in blijvende dynamiek van ruzie tussen ouders, ondervinden schade in hun ontwikkeling. Neem hier positie over in in het vrijwillig kader, zonder te wijzen of te beleren.
- Zorg dat je hun wederzijdse wantrouwen, de giftige communicatie of de hoogoplopende emoties niet veroordeelt: het lukt deze mensen niet anders. Zorg wel dat je communiceert dat het kinderen schaadt en daarom moet stoppen door afstand van elkaar te nemen. Neem hierin positie in.
- Stel met alle hulpverleners met elkaar vragen om gedrag te kunnen duiden (zonder het te willen oplossen):
 - o Waar is moeder bang voor? Is er angst voor verlies: bang haar vriend en/kinderen kwijt te raken? Op welke manier is moeder gehecht? Er is nu vooral irritatie bij iedereen naar deze moeder ontstaan, maar kunnen we ons ook nog voorstellen dat zij doet wat zij doet? Elk gedrag heeft immers de beste reden....(zonder het gedrag op zichzelf te accepteren)
 - o Ieder concludeert: moeder heeft een sterk afweermecanisme. Zij is verbaal sterk en pleit zich vrij. Zij ziet soms de zorgen, maar negeert ze ook vaak. Vraag: welke functie heeft dit? Wat heeft zij nodig om te kunnen kijken?
 - o Hoe zorgen we ervoor dat we ouders duidelijk feedback kunnen geven over hun ouderschap, zonder met de vinger te wijzen en zonder het contact te verliezen?
 - o Hoe zorgen we dat ouders kunnen ervaren dat zij eigenaar zijn van hun ouderrol?
 - o Hoe zorgen we dat ouders zorgen in het gezin zelf oplossen ipv dat de hulpverlener het beklag aanneemt over 'de anderen', hoe doorbreken we dat patroon zonder te gaan overtuigen of prediken?
- Je wil dat ouders afleren om 'slecht over de ander te MOETEN' praten – hierin ga je hen trainen. Ipv energie naar de ander, energie naar een goed leven voor je eigen gezin. Dit vraagt tijd, consequentie en herhaling

- De dynamiek is de leidraad van hulpverlening ipv de inhoud (wat is waar en wat is niet waar). Hoe doe je wat je doet en draagt dat bij aan welzijn en rust voor iedereen?
- Oplossingen zoeken op de plek waar het plaats vindt. Dus bv in de dynamiek 'moeder-kind vriend moeder' als daar zich iets voordoet.
- Zorg voor 1 casusregisseur die echt de grote lijnen 'leidend' uitzet (dus ook procesregie doet): op basis van 2 gezinnen, 2 plannen: 1 koers. En regelmatig met de betrokkenen (zo weinig mogelijk) hulpverleners om tafel komt en 1 systemische koers hanteert: dit zodat de dramadynamiek geen voeding krijgt: niet tussen de gezinsleden en de hulpverleners en niet tussen de hulpverleners onderling. Zoals het in Hengelo georganiseerd is, kun je deze rol ook heel specifiek gaan 'doen' als gezinswerker die de lijnen heeft met de hulpverlenende organisaties.
- Moeder heeft een spilfunctie gekregen: alles heeft om haar gedraaid. Bewustzijn hierop en een volgende keer bewust het aandacht vragend gedrag onbeloond laten en constructief gedrag aandacht geven of 'oefenen'.
- Ideeën daarbij zijn ook:
 - o Monitoren, op goede toon duidelijke grens aangeven, de situatie op zichzelf vanuit feiten over veiligheid of opvoedklimaat beoordelen, niet op de persoon. Waakzaam zijn op tegenoverdracht!
 - o Iemand naast moeder. Moeder helpen zodat zij meer stabiliteit kan vinden, zonder haar te veroordelen op haar patroon. Haar helpen om dat patroon te doorbreken. Helder zijn over wat er nodig is voor een stabiel opvoedklimaat, helder zijn wanneer dit klimaat er niet is en waarom niet, zonder veroordeling. Feitelijk maken.

- Relatie met moeder is nu verstoord met alle hulpverleners. We zien dat we dit niet meer kunnen herstellen. Achteraf gezien, hadden we niet meegegaan in de dwangadviezen van de Raad. Hierna is het contact verstoord geraakt.
- Zorg ervoor dat er betrouwbare andere volwassenen naast de kinderen zijn, waar ze terecht kunnen zonder 'ruziedynamiek'.
- Realiseer je dat hulpverlening aan kinderen in zo een situatie een boodschap kan geven naar de kinderen 'jij moet veranderen', terwijl zij zich anders zouden gedragen als de ouders rust bieden. Hulpverlening aan kinderen moet in deze situatie weloverwogen zijn en ontschuldigend.

Wat neem je mee?

- Niet meegaan in een rijdende trein, maar eerst een goed beeld krijgen van het hele verhaal vanuit alle perspectieven nodig. Ook kijken naar ‘wat is al gedaan en werkte het?’ Waarom wel of niet?
- Pas gaan starten met hulp, als er een analyse is gemaakt waarbij het gezin een gelijkwaardige betrokkenheid heeft en eigenaar kan zijn: Systeemanalyse aan de voorkant, vertragen, eerst goed duiden. Zeker als er al een langere voorgeschiedenis is.
- Oordeel eruit halen, waardevrij ondersteunen zodat tegenoverdracht geen kans krijgt. Altijd supervisie op de eigen dynamiek: want conflictscheiding triggert altijd iets in je. Kun je waardevrij onderzoeken? Waarop waardevrij en waar zet je je oordeelsvermogen in?
- Als hulpverlener in het vrijwillige kader neem je positie in bij Complexe Scheiding: je weet namelijk dat langdurige ruziedynamiek kinderen schaadt, dus in de begeleiding ga je aansturen op ‘welzijn en rust’ voor iedereen – de-escalatie.
- Morgen gaan de hulpverleners van Curess afscheid nemen van het gezin: we gaan helder zijn over onze motivatie om af te ronden (ook al wensen we voor de kinderen dat het beter zou gaan). We communiceren ons bewuste besluit.
- We communiceren dat zij met eigen vragen over opvoeding, conflict of anderen moeilijke situaties bij ons terecht kunnen in de toekomst en dat wij hen dan als individu coachen om zelf beter een gezonde positie in de moeilijke situatie in te nemen.
- Het is helpend om met de tweede lijn om tafel te zitten (ervaring door de sessie) en te spreken met elkaar: zo kunnen we elkaar beter begrijpen.